

धर्मादाय संघटना

प्रस्तावना

महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० ची अंमलबजावणी महाराष्ट्र राज्यामध्ये करणे व त्या अनुषंगाने महाराष्ट्र राज्यामध्ये अस्तित्वात असणाऱ्या न्यासांची नोंदणी करून त्यावर नियंत्रण ठेवणे या उद्देशाने धर्मादाय संघटनेची स्थापना सन १९५२ पासून करण्यात आली.

सन १९५३ साली न्यासांची संख्या ५,००० इतकी होती. सन १९८३ मध्ये न्यासांची संख्या ९०,००० इतकी होती. सद्यस्थितीत एकूण ६,२४,४६८ इतके नोंदणीकृत न्यास आहेत. नोंदविलेले न्यास हे शैक्षणिक, वैद्यकीय, सामाजिक, धार्मिक या प्रकारचे कार्य करतात.

धर्मादाय संघटनेचे मुख्यालय हे मुंबई येथे असून धर्मादाय आयुक्त हे विभाग प्रमुख आहेत व जिल्हानिहाय ३५ कार्यालये आहेत. धर्मादाय सह आयुक्त यांची पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती, लातूर, बृहन्मुंबई व नागपूर या जिल्हयांच्या ठिकाणी विभागीय कार्यालये असून त्यांचे अधिपत्याखालील सहायक धर्मादाय यांची उप विभागीय कार्यालये प्रत्येक जिल्हयांच्या ठिकाणी आहेत.

धर्मादाय संघटनेतील कार्यालय संरचना खालील प्रमाणे :-

..२..

धर्मादाय संघटनेचे महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० व मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था नियम, १९५१ तसेच संस्था नोंदणी कायदा, १८६० अंतर्गत कामकाज करणेकरीता एकूण १८५६ पदे मंजूर करण्यात आलेली आहेत. विश्वस्तांकडून आकारण्यात येणारे अंशदान हे सदर कायदानुसार सेवाशुल्क म्हणून आकारणी करण्यात येत असते. त्याकरीता सार्वजनिक न्यास प्रशासन निधीची तरतूद करण्यात आलेली आहे. सदर निधीतून धर्मादाय संघटनेच्या पदांवर होणाऱ्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्यात येते.

धर्मादाय रुग्णालयांसंदर्भात महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० मध्ये महाराष्ट्र कायदा ७/१९८५ अनुसार कलम ४१ अ अ ची नवीन तरतूद केली असून, ती दिनांक ०१.०८.१९८६ पासून लागू करण्यात आली आहे. सदरील तरतूदीनुसार धर्मादाय रुग्णालयांकडून दुर्बल घटक (Indigent Section) व आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटक (Weaker Section) यांचेसाठी काही सवलती देण्याबाबतची तरतूद करण्यात आलेली आहे. सदरील तरतूदीची अंमलबजावणी धर्मादाय रुग्णालयांकडून होते किंवा नाही याबाबत धर्मादाय संघटनेकडून नियंत्रण ठेवले जाते.

(श.भा.सावळे)

धर्मादाय आयुक्त,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

- १) प्रस्तावना:- महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० व संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० अन्वयेच्या तरतूदीनुसार धर्मादाय संघटनेचे कामकाज.
- २) धर्मादाय सह आयुक्त यांची विभागीय कार्यालये- मुख्यालय/बृहन्मुंबई/पुणे/औरंगाबाद/नागपूर/नाशिक/कोल्हापूर/लातूर/अमरावती.
- ३) सहायक धर्मादाय आयुक्त यांची विभागीय कार्यालये:- ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग/अहमदनगर/सोलापूर/जळगांव/धुळे/सांगली/सातारा/परभणी/नांदेड/उस्मानाबाद/बीड/जालना/अकोला/यवतमाळ/बुलढाणा/वर्धा/चंद्रपूर/गडचिरोली /भंडारा/हिंगोली/वाशिम/गोंदिया/नंदूरबार.

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	जनतेस देण्यात येणाऱ्या सेवा (स्तर नमूद करावे)	त्यासाठी कोणकोणत्या कागदपत्रांची आवश्यकता आहे?	सेवा देणारा अधिकारी (सेवानिहाय प्राधिकार्याचे नाव नमूद करावे)	सेवा पुरविण्यास लागणारा कालावधी (निर्धारित असल्यास, विहित/सर्वसाधारण)	अपिल असल्यास, अपिलीय प्राधिकारी आणि अपिल करण्याचा विहित कालावधी	सेवा पुरविल्या न गेल्यास तक्रार (असल्यास) ती कोणाकडे करावयाची (पदनाम व पत्ता)
१	२	३	४	५	६	७	८
१	धर्मादाय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे कार्यालय व धर्मादाय सह आयुक्त, मुख्यालय/बृहन्मुंबई/पुणे/औरंगाबाद/ नागपूर/ नाशिक/कोल्हापूर/लातूर/ अमरावती.	१) कलम ३५:- विश्वस्त व्यवस्थेचा पैसा गुंतवणूक करण्याकरीता परवानगी	न्यास निर्मितीची कागदपत्रे, परिशिष्ट-१ ची प्रत, ठरावाची नक्कल, मिळकती संबंधीची आवश्यक ती कागदपत्रे, दस्तऐवज, बांधकामाचे नकाशे व मूल्यनिर्धारण अहवाल, खर्चाचे अंदाजपत्रक, कोर्ट फी स्टॅम्प रु.१५०/- तसेच रु.१००/- च्या बॉन्डवर हमीपत्र, कामाचे स्वरूपानुसार आवश्यक ती अनुषंगिक कागदपत्रे.	धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्यास, केलेला कालावधी विहित नाही.	अपिलाची तरतूद नाही.	शासन, विधी व न्याय विभागाकडे धर्मादाय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडे

	२) कलम ३६:- न्यासाची मालमत्ता हस्तांतरण करणेबाबत परवानगी	---“---	धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्यास, केलेला कालावधी विहीत नाही	अपिलाची तरतूद नाही.	शासन, विधी व न्याय विभागाकडे धर्मादाय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडे
	३) कलम ३६ (१) ए व बी:- न्यासाची स्थावर मिळकत विक्री करणे, भाड्याने देणे, देणगी देणे.	ठरावाची नक्कल, मिळकती संबंधीची आवश्यक ती कागदपत्रे, दस्तऐवज, बांधकामाचे नकाशे व मूल्यनिर्धारण अहवाल, खर्चाचे अंदाजपत्रक, निर्मितीची कागदपत्रे, परिशिष्ट-१ ची प्रत, कोर्ट फी स्टॅम्प रु.१५०/- तसेच रु.१००/- च्या बॉन्डवर हमीपत्र, कामाचे स्वरूपानुसार आवश्यक ती अनुषंगिक कागदपत्रे.मिळकतीसंबंधी जाहिरात पत्र, मिळकती संदर्भात केलेल्या करारपत्राची प्रत.	धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्यास, केलेला कालावधी विहीत नाही	अपिलाची तरतूद नाही.	---“---
	४) कलम ३६(१) (ए) (३):- पैसे कर्जाऊ घेण्यासाठी विश्वस्तांनी घ्यावयाचा परवानगी अर्ज	न्यास निर्मितीची कागदपत्रे, परिशिष्ट- १ ची प्रत, ठरावाची नक्कल, मिळकती संबंधीची आवश्यक ती कागदपत्रे, दस्तऐवज, बांधकामाचे नकाशे व मूल्यनिर्धारण अहवाल, खर्चाचे अंदाजपत्रक, कोर्ट फी स्टॅम्प रु.१५०/- तसेच रु.१००/- च्या बॉन्डवर हमीपत्र, कामाचे स्वरूपानुसार आवश्यक ती अनुषंगिक कागदपत्रे.	धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्यास, केलेला कालावधी विहीत नाही	अपिलाची तरतूद नाही.	---“---

	<p>५) कलम ३६(२) :- विश्वस्तांची मिळकत विक्री व भाड्याने देणे यांस दिलेली मंजूरी रद्द करणेकरीता.</p>	<p>ठरावाची नक्कल, मिळकती संबंधीची आवश्यक ती कागदपत्रे, दस्तऐवज, बांधकामाचे नकाशे व मूल्यनिर्धारण अहवाल, खर्चाचे अंदाजपत्रक, निर्मितीची कागदपत्रे, परिशिष्ट-१ ची प्रत, कोर्ट फी स्टॅम्प रु.१५०/- तसेच रु.१००/- च्या बॉन्डवर हमीपत्र, कामाचे स्वरूपानुसार आवश्यक ती अनुषंगिक कागदपत्रे. मिळकतीसंबंधी जाहिरात पत्र, मिळकती संदर्भात केलेल्या करारपत्राची प्रत.</p>	<p>धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त</p>	<p>न्यायिक प्रकरण असल्यास, केलेला कालावधी विहित नाही</p>	<p>अपिलाची तरतूद नाही.</p>	<p>---“---</p>
	<p>६) कलम ३७:- जनतेकडील तक्रारीचे निवारण तसेच न्यासाचा कारभार सुव्यवस्थित होण्यासाठी नियमित तपासणी करणे.</p>	<p>निरीक्षण अहवाल, तक्रार अर्जाची नक्कल.</p>	<p>धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त</p>	<p>न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही</p>	<p>अपिलाची तरतूद नाही.</p>	<p>---“---</p>

	७) कलम ४०:- धर्मादाय आयुक्तांकडील कलम ३९ खाली सादर केलेल्या अहवालावरील निर्णय देणे.	अहवालाची नक्कल	धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	अपिलाची तरतूद नाही.	---“---
	८) कलम ४१ (ए) :- विश्वस्तांना सूचना देणे.	निश्चित कागदपत्रे सांगता येत नाही.	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त , सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	अपिलाची तरतूद नाही.	---“---
	९) कलम ४१ ए ए :- आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत व दुर्बल घटकांना मोफत वैद्यकीय सेवा पुरविणेसंबंधी सूचना देणे.	आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटक असल्याबाबतचे तहसीलदार यांचे प्रमाणपत्र, आर्थिक दुर्बल घटकाबाबतचा पुरावा	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त , सहायक धर्मादाय आयुक्त.	---	-----	---“---
	१०) कलम ४१(ब) :- चौकशी करणे.	तक्रार अर्जाची नक्कल	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त , सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	अपिल नाही.	---“---

	११) कलम ४१(ड) :- चौकशी करुन विश्वस्तांना काढून टाकणे.	निरीक्षकाच्या अहवालाची प्रत अथवा सहायक धर्मादाय आयुक्त यांचे अहवालाची प्रत किंवा तक्रारदारांनी सादर केलेली इतर कागदपत्रे.	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---
	१२) कलम ४१(इ) :- न्यासाचे नुकसान होत असल्यास याबाबतची चौकशी.	न्यासाला नुकसान झाल्याबाबतचे कागदपत्रांचा पुरावा.	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---
	१३) कलम ४७ :- विश्वस्तांची नेमणूक करणे किंवा काढून टाकणे.	नेमणूक होऊ इच्छिणाऱ्या व्यक्तींच्या चारित्र्याचे प्रमाणपत्र व काढून टाकण्यात येणाऱ्या विश्वस्ताविरुद्ध पुरावा.	धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---
	१४) कलम ५० :- न्यासातर्फे न्यासाकरीता दावा दाखल करणेस परवानगी देणे.	नवीन विश्वस्तांचे संमतीपत्र, ज्या कारणास्तव दावा दाखल करावयाचा आहे, त्याचे स्पष्टीकरण देणारी कागदपत्रे.	धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---

	१५) कलम ५० (अ) :- न्यासासाठी योजना करणे किंवा योजनेत सुधारणा करणे	ज्या कारणासाठी सुधारणा करावयाची आहे त्याची कारणमीमांसा	धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---
	१६) कलम ५१:- न्यासाविरुद्ध न्यायालयात दावा दाखल करणेकरीता धर्मादाय आयुक्त यांची परवानगी घेणे.	न्यायालयात दावा दाखल करण्याबद्दल कारणपरत्वे आवश्यक असलेली कागदपत्रे	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	कलम ७१ प्रमाणे एम.आर.टी कडे अपिल ६० दिवस	---“---
	१७) कलम ६९:- धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त यांचे अधिकार व कर्तव्ये.	निरंक	धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त	---	---	---“---

		<p>१८) कलम ७० :- सहायक धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त यांनी दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध अपिल करणे.</p>	निर्णयाची प्रमाणित प्रत	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/ नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---
		<p>१९) कलम ७० ए:- विभागीय अधिकाऱ्याकडील खटल्याची प्रकरणे मागवून त्याची तपासणी करून निर्णय घेणे/ रिव्हीजन अर्ज करणे.</p>	निर्णयाची प्रमाणित प्रत	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर दिवाणी न्यायालय, मुंबई/नगर दिवाणी न्यायालय ६० दिवस	---“---

		२०) कलम ७२ :- विविध कलमांखाली मा. धर्मादाय आयुक्त/ धर्मादाय सह आयुक्त यांच्या निर्णयाविरुद्ध अपिल दाखल करणे	निर्णयाची प्रमाणित प्रत	जिल्हा न्यायालय/ शहर दिवाणी न्यायालय	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	मा.उच्च न्यायालय ६० दिवस	---“---
		२१) माहिती अधिकार अधिनियम २००५ :- कोणत्याही स्वरुपाची मागितलेली माहिती व कागदपत्रे	विहित नमुन्यातील अर्ज, रु.१०/- चा कोर्ट फी स्टॅम्प	माहिती अधिकारी/ अधिक्षक	माहितीच्या अधिकाराम ध्ये विहित केलेला कालावधी ३० दिवस	प्रथम अपिलीय अधिकारी, धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त (३० दिवस व ४५ दिवस)	व्दितीय माहिती अधिकारी राज्य माहिती अधिकारी.

२.	१. धर्मादाय उप आयुक्त कार्यालय, मुख्यालय/बृहन्मुंबई/पुणे / औरंगाबाद/नागपूर/नाशिक/कोल्हापूर/लातूर/अमरावती	महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियमातील तरतूदीन्वये कलम १८(१) कलम १९:- सार्वजनिक न्यास नोंदणीकरीता अर्ज नोंदणी अर्जाची चौकशी	विहीत नमुन्यात नोंदणी अर्जाची प्रत, संमतीपत्रे, मालमत्तेसंबंधीचा पुरावा, ओळखपत्रे	संबंधीत जिल्हयातील धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त.	सर्व आक्षेप दूर केल्यानंतर ४ आठवडे	धर्मादाय उप आयुक्त व ज्या कार्यालयात धर्मादाय उप आयुक्त उपलब्ध नसतील अशावेळेस संबंधित विभागातील नजीकच्या कार्यालयातील धर्मादाय उप आयुक्त अपिल कालावधी —प्रथम अपिल दाखल केल्याच्या दिनांकापासुन ३० दिवसांच्या आत निकाली काढणे.	धर्मादाय सह आयुक्त द्वितीय अपिल दाखल केल्याच्या दिनांकापासुन ९० दिवसांच्या आत निकाली काढणे.
	२. सहायक धर्मादाय आयुक्त कार्यालय, ठाणे/रायगड/ रत्नागिरी/ सिंधुदुर्ग/अहमदनगर/ सोलापूर/जळगांव/धुळे/ सांगली/सातारा/परभणी/ नांदेड/उस्मानाबाद/बीड/ जालना/अकोला/यवत माळ/बुलढाणा/वर्धा/चंद्रपूर/ गडचिरोली/भंडारा/नंदूर बार/वाशिम/ हिंगोली/गोंदिया.	कलम २२:- बदल करावयाचा असल्यास फेरफार अर्ज	ठरावाची प्रत, संमतीपत्रे, ना हरकत प्रमाणपत्रे, नियम व नियमावलीची प्रत	संबंधीत जिल्हयातील धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त.	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहीत नाही	धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त अपिलाचा कालावधी ६० दिवस	----“----

	<p>कलम २२ ए.बी.सी.:- स्थावर मिळकत इत्यादीमध्ये फेरफार करावयाचा अर्ज.</p>	<p>ठरावाची प्रत, मिळकतीचे प्रमाणपत्र, दस्तऐवज, स्थानिक वर्तमानपत्रातील जाहीर प्रकटन</p>	<p>संबंधीत जिल्हयातील धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त.</p>	<p>न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही.</p>	<p>धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त अपिलाचा कालावधी ६० दिवस</p>	<p>---“---</p>
	<p>कलम २८:- न्यास नोंदणी कायदा अस्तित्वात येण्यापूर्वी नोंद झालेल्या न्यासांची पुनर्नोंदणी</p>	<p>पूर्वी न्यास नोंदणी झाल्याचा पुरावा.</p>	<p>संबंधीत जिल्हयातील धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त.</p>	<p>न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही.</p>	<p>धर्मादाय आयुक्त व धर्मादाय सह आयुक्त अपिलाचा कालावधी ६० दिवस</p>	<p>---“---</p>
	<p>कलम ३७:- जनतेकडील तक्रारीचे निवारण तसेच न्यासाचा कारभार सुव्यवस्थित होण्यासाठी नियमित तपासणी करणे.</p>	<p>जनतेकडून प्राप्त झालेल्या तक्रारीची प्रत</p>	<p>संबंधीत जिल्हयातील धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त.</p>	<p>न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही</p>	<p>अपिलाची तरतूद नाही</p>	<p>---“---</p>

	कलम ३९:- विश्वस्तांच्या निष्काळजीपणा- मुळे न्यासास नुकसान झाल्याबाबत चौकशी	निरीक्षक चौकशी अहवालाची प्रत	धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त	अपिल नाही	अपिलाची तरतूद नाही	---“---
	कलम ४० :- धर्मादाय आयुक्तांकडील कलम ३९ खाली सादर केलेल्या अहवालावरील निर्णय देणे	कलम ३९ खालील चौकशी अहवालाची प्रत	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	अपिलाची तरतूद नाही	---“---
	कलम ४१(ए) :- विश्वस्तांना सूचना देणे	ज्या कारणास्तव सूचना देणे आवश्यक आहे त्याबद्दलचा पुरावा	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	अपिल नाही	---“---
	कलम ४१ ए ए :- आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटक व दुर्बल घटकांना मोफत वैद्यकीय सेवा पुरविणेसंबंधी सूचना देणे	आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत घटक असल्याबाबत तहसीलदार यांचे प्रमाणपत्र, आर्थिक व दुर्बल घटकाबाबत पुरावा	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त	---	---	---“---

	कलम ५०(अ) :- न्यासासाठी योजना करणे किंवा योजनेत सुधारणा करणे	ज्या कारणासाठी योजनेत सुधारणा करावयाची आहे त्याबद्दलचा पुरावा.	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	शहर जिल्हा न्यायालय/ जिल्हा न्यायालय मुदत ६० दिवस	---“---
	कलम ५१ :- न्यासविरुद्ध कोर्टात दावा दाखल करणेकरीता धर्मादाय आयुक्त यांची परवानगी घेणे.	दावा दाखल करण्यास कारणे दाखविणारा पुरावा	धर्मादाय आयुक्त, धर्मादाय सह आयुक्त, धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही.	न्यायालयात अपिलाची तरतूद आहे. एम.आर.टी. कडे	---“---
	कलम ५८ व ५९ :- दाखल केलेली हिशोबपत्रके छाननी करून अंशदान आकारणी करणे.	निरंक	धर्मादाय उप आयुक्त, सहायक धर्मादाय आयुक्त	न्यायिक प्रकरण असल्याने, केलेला कालावधी विहित नाही	धर्मादाय आयुक्त/ धर्मादाय सह आयुक्त यांचेकडे पुनर्विचार अर्ज	---“---
	कलम ६८ :- धर्मादाय उप आयुक्त व सहायक धर्मादाय आयुक्त यांचे अधिकार व कर्तव्ये	---	---	---	----	---“---

		कलम ७९ :- अभिलेख्याची पुनर्बाधणी	---	----	----	----	----“----
		संस्था नोंदणी कायदा १८६० :- संस्था नोंदणी अर्ज करणे.	ठरावाची प्रत, ना हरकत प्रमाणपत्र, मालमत्तेसंबंधीचा पुरावा, कार्यालयाचा पत्ता, नियम व नियमावलीची प्रत, रु.१००/- स्टॅम्प पेपर व शपथपत्र.	संस्था निबंधक तथा धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त	परिपत्रक २ प्रमाणे	---	----“----
		माहिती अधिकार अधिनियम २००५ :- कोणत्याही स्वरूपाची मागितलेली माहिती व कागदपत्रे	विहीत नमुन्यातील अर्ज , रु.१०/- चा कोर्ट फी स्टॅम्प	माहिती अधिकारी/ अधिक्षक	माहिती अधिकारामध्ये विहीत केलेला कालावधी	धर्मादाय उप आयुक्त/ सहायक धर्मादाय आयुक्त (३० दिवस व ४५ दिवस)	राज्य माहिती अधिकारी
महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५	१) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० च्या तरतूदीनुसार सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्थांची न्यास नोंदणी (अवादातीत प्रकरणे) १) मुंबई मध्ये	१. सार्वजनिक न्यास नोंदणी अधिनियम, १९५० अन्वये अर्ज रु.१००/-कोर्ट फी स्टॅम्पसह २. संमतीपत्र -१९५० ३. वर्तमानपत्रात जाहिरात देण्यापासून सूट मिळण्याबाबत अर्ज रु.१०/- कोर्ट फी स्टॅम्पसह ४. अग्रेषण पत्र(परिशिष्ट-अ) ५.ज्ञापन साक्षांकनासह (प्रत्येक पृष्ठावर तीन पदाधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षऱ्या आवश्यक) (परिशिष्ट-ब) ६. नियम व नियमावली (प्रत्येक पृष्ठावर तीन पदाधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षऱ्या आवश्यक) (परिशिष्ट-क) ७. संमतीपत्र-१८६० साक्षांकनासह (परिशिष्ट-ड) ८. अधिकार पत्र (परिशिष्ट-ई) ९. ठराव १०. कार्यालयाच्या पत्त्याबाबत ना हरकत पत्र	सहायक धर्मादाय आयुक्त	सर्व आक्षेप दूर केल्यानंतर ४ आठवडे	धर्मादाय उप आयुक्त व ज्या कार्यालयात धर्मादाय उप आयुक्त उपलब्ध नसतील अशावेळेस संबंधित विभागातील नजीकच्या कार्यालयातील धर्मादाय उप आयुक्त अपिल कालावधी —प्रथम अपिल दाखल केल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत निकाली काढणे.	धर्मादाय सह आयुक्त द्वितीय अपिल दाखल केल्याच्या दिनांकापासून ९० दिवसांच्या आत निकाली काढणे.	

	२) <u>इतर जिल्ह्यांमध्ये</u>	१. सार्वजनिक न्यास नोंदणी अधिनियम, १९५० अन्वये अर्ज रु.१००/-कोर्ट फी स्टॅम्पसह २. संमतीपत्र -१९५० ३. वर्तमानपत्रात जाहिरात देण्यापासून सूट मिळण्याबाबत अर्ज रु.१०/- कोर्ट फी स्टॅम्पसह ४. अग्रेसण पत्र(परिशिष्ट-अ) ५. ज्ञापन साक्षांकनासह (प्रत्येक पृष्ठावर तीन पदाधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षऱ्या आवश्यक) (परिशिष्ट-ब) ६. नियम व नियमावली (प्रत्येक पृष्ठावर तीन पदाधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षऱ्या आवश्यक) (परिशिष्ट-क) ७. संमतीपत्र-१८६० साक्षांकनासह (परिशिष्ट-ड) ८. अधिकार पत्र (परिशिष्ट-ई) ९. ठराव १०. कार्यालयाच्या पत्त्याबाबत ना हरकत पत्र	सहायक धर्मादाय आयुक्त	सर्व आक्षेप दूर केल्यानंतर ४ आठवडे	धर्मादाय उप आयुक्त व ज्या कार्यालयात धर्मादाय उप आयुक्त उपलब्ध नसतील अशावेळेस संबंधित विभागातील नजीकच्या कार्यालयातील धर्मादाय उप आयुक्त अपिल कालावधी —प्रथम अपिल दाखल केल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत निकाली काढणे.	धर्मादाय सह आयुक्त द्वितीय अपिल दाखल केल्याच्या दिनांकापासून ९० दिवसांच्या आत निकाली काढणे.
--	------------------------------	--	-----------------------	------------------------------------	--	--

टीप :- भारतीय पुरावा कायदानुसार आवश्यक कागदपत्रे ठराविक मुद्दे सिध्द करणेकरीता .

(श.भा.सावळे)

धर्मादाय आयुक्त,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.